

Nasjonal kompetansetjeneste for utviklingshemming og psykisk helse

Identifikasjon av traumesymptomer hos personer med autisme og utviklingshemming

Arvid Nikolai Kildahl, psykologspesialist

Hva er et traume? (Anstorp, 2011)

- 1) Selve hendelsen skjer
- 2) Reaksjonen der og da - innebærer smerte, frykt, hjelpeløshet, skrekk, overveldelse, raseri, "Dette makter jeg ikke", "Jeg dør nå".
- 3) En måte å overleve på mentalt når det som skjer en er mer enn hva man tåler - sammenhengen mellom hendelsen og reaksjonen på hendelsen kobles vekk.

Normale farereaksjoner...

- Det autonome nervesystemet
- Alarmreaksjoner i hjernen: Sympatisk aktivering
- Fight or flight.
- Fysiologisk respons som fremmer overlevelse i faresituasjoner.
- Høyere puls, svette, blod til store muskelgrupper og til hjernen, mindre blod til fordøyelse og liknende.

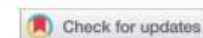
Ulike typer traumer – ulik konsekvens

- Enkeltstående hendelser/hendelser som foregår over tid
- Menneskepåført
- Traumer påført av omsorgspersoner
- Utviklingsmessig timing

Autisme/utviklingshemming

- Heterogene tilstander (Lai et al., 2014; Bertelli et al., 2016)
- Større sårbarhet for å oppleve potensielt traumatiserende hendelser
- Større risiko for å utvikle traumesymptomer, herunder PTSD i etterkant av slike hendelser

ORIGINAL ARTICLE

Clinicians' retrospective perceptions of failure to detect sexual abuse in a young man with autism and mild intellectual disability*

Q1 Arvid Nikolai Kildahl ^{a,b,c}, Sissel Berge Helverschou^b and Hanne Weie Oddli^c

^aRegional Section Mental Health, Intellectual Disabilities/Autism, Oslo University Hospital, Oslo, Norway; ^bNevSom – Norwegian Centre of Expertise for Neurodevelopmental Disorders and Hypersomnias, Oslo University Hospital, Oslo, Norway; ^cDepartment of Psychology, University of Oslo, Oslo, Norway

ABSTRACT

Background: Individuals with intellectual disability (ID) and autism spectrum disorder (ASD) are at increased risk of sexual abuse. However, little is known about facilitating detection and disclosure. One year after discharge from a specialized psychiatric ward, a young man with mild ID and ASD disclosed previously unknown sexual abuse. The aim of the present study was to explore clinicians' perceptions of their failure to detect abuse.

Method: Interpretative phenomenological analysis was used to explore five staff members' perceptions, with data being collected through an individual, semi-structured interview.

Results: Staff reported behaviours that, in retrospect, they understood as possible indicators of abuse and/or attempts by the patient to disclose. Factors contributing to non-detection included insufficient trauma sensitivity, lack of exploration, and diagnostic overshadowing.

Conclusions: Symptoms of trauma should be routinely explored in individuals with ASD and ID referred for psychiatric assessment – even in the absence of known trauma or abuse.

KEYWORDS

Autism spectrum disorder; intellectual disability; sexual abuse; trauma; post-traumatic stress disorder; PTSD

Vi oppdager det ikke

- Diagnostisk overskygging (Mevissen et al., 2016; Kildahl et al., in press)
- Idiosynkratisk og indirekte kommunikasjon.
Spørre/undre seg/utforske – uten å korrigere
- Grad av utviklingshemming og atferdsrepertoar
- Du ser det ikke før du tror det – så hva skal man se etter?

Post-traumatisk stresslidelse (PTSD)

- En av de vanligste reaksjonene etter skremmende/overveldende hendelser, også seksuelle overgrep hos personer med utviklingshemming (Ehlers & Clark, 2000; Soylu et al., 2013)
- Ulike definisjoner/kriterier
- Noen symptomer synes lettere å observere hos personer med utviklingshemming/autisme (Kildahl et al., 2019)

Symptomer på PTSD (DSM 5; APA, 2013)

A. Opplevd skremmende/overveldende hendelse

B. Gjenopplevelser/plagsomme minner

C. Unnvikelse

D. Negative endringer i tanker og følelser

E. Endret fysiologisk aktivering og reaktivitet

Hva kan være et traume?

- Trussel om død, alvorlig skade, seksuell vold etc. (DSM 5; APA, 2013)
- Autisme og utviklingshemming påvirker hvordan verden oppleves – påvirker også hva som kan overbelaste mestringsystemene.
- Også mer «vanlige» livshendelser kan føre til traumereaksjoner i denne gruppa (McCarthy et al., 2017; Kildahl et al., submitted; Brewin et al., 2019)

Gjenopplevelser/plagsomme minner

- Utfordrende å oppdage og få tak i (Kildahl et al., 2019)
- Samtidige, brå endringer i kontaktbarhet og fysiologisk aktivering
- Re-enactments
- Utagering og selvskading

Unnvikelse

- Vanskelig å få tak i – få beskrivelser (Kildahl et al., 2019)
- Spesifikk unnvikelse er komplekst og kan være vanskelig å «få til»
- Global/uspesifikk unnvikelse
- Mangel på unnvikelse

Negative endringer i tanker og følelser

- Arter seg mye som hos andre (Kildahl et al., 2019, in prep)
- Gjennomgående negative og overdrevne oppfatninger om en selv, andre eller verden rundt
- Gjennomgående negative emosjoner, mindre interesser for aktiviteter, fravær av positive følelser
- Utfordring å skille fra depresjon

Endret fysiologisk aktivering og reaktivitet

- Arter seg mye som hos andre (Kildahl et al., 2019, in prep.)
- Rastløshet/vandring
- Hypervigilans (på-vakt-het), irritabilitet og sinneutbrudd, søvnvansker, økt skvettbarhet, konsentrasjonsvansker, uforsiktighet og selvd destruktivitet
- Utfordring å skille fra andre angstresponser

Annet

- Endringer i autismeuttrykket
- Dagsformsvingninger
- Alvorlighetsgrad

Konklusjon

- De mest spesifikke symptomene er vanskeligere å se og blir muligens mer påvirket av at personene har autisme og utviklingshemming
- Symptomene som er enklest å se er uspesifikke og kan lett forveksles med angst og depresjon. Derfor: Vi ser det ofte ikke.
- Risiko for å «legge alt på autisemen» (diagnostisk overskygging). Det er ofte vagt, utydelig og ubehagelig

Litteratur

- Bakken et al. (2014) Identification of PTSD in adults with intellectual disabilities in five patients in a specialised psychiatric inpatient unit. *Advances in Mental Health and Intellectual Disabilities*, 8(2), 91-102.
- Daveney et al. (2019) Ascertainment and prevalence of post-traumatic stress disorder (PTSD) in people with intellectual disabilities. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities*. doi:10.1080/19315864.2019.1637979
- Kildahl et al. (2019) Identification of post-traumatic stress disorder in individuals with autism spectrum disorder and intellectual disability: A systematic review. *Journal of Mental Health Research and Intellectual Disabilities*, 12(1-2), 1-25. DOI: 10.1080/19315864.2019.1595233
- Kildahl et al. (in press) Clinicians' retrospective perceptions of failure to detect sexual abuse in a young man with autism and mild intellectual disability. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*

Følg NKUP på Facebook!

www.facebook.com/puaous (må redigeres)

Regional seksjon PUA - Oslo Universitetssykehus
@PuaOUS

Startside
Om
Bilder
Arrangementer
Likerklikk
Videoer
Innlegg
Opprett en side

Regional seksjon PUA - Oslo Universitetssykehus
1. jul -

Regional Seksjon psykiatri utviklingshemning/autisme (PUA) tilbyr psykiatriske spesialisthelsetjenester til personer over 16 år med utviklingshemning/autisme, primært i Helseregion Sør-Øst. PUA er lokalisert på Dikemark i Asker. Seksjonen består av enhet for forskning og utvikling, to døgnenheter med til sammen 10 døgnplasser samt en enhet for ambulante og polikliniske tjenester. Seksjonen ledes av Anne-Karin Rustad Rudi og er en del av Oslo Universitetssykehus. Slik kommer d... Se mer

Liker Kommenter Del

Kari Hattem, Trike Lise Bakke og 32 andre

Skriv en kommentar ...

Regional seksjon PUA - Oslo Universitetssykehus
21. -

GRATIS E-LÆRINGSKURS: PSYKISKE LIDELSER HOS PERSONER MED UTVIKLINGSHEMNING

I samarbeid med stiftelsen SOR har PUA utviklet et nettbasert kurs som passer for alle som arbeider for personer med utviklingshemning:... Se mer

Psykiske lidelser
Ikke et gjenstand for tema som kan betydelig for å utvikle, forebygge og behandle psykiske lidelser hos personer med utviklingshemning. Kurset består av 7 kapitler.

KURSGRANDEKOMPETANSE.NO

Medisinsk bedrift - Asker, Norway
Åpen nå

Søk etter innlegg på denne siden

227 personer liker denne siden
Dina Tegle Steinfeld og 3 andre elsker

Åpen nå - 09:00-15:30
På mer informasjon

Inviter venner til å like denne siden

OM

Verdensgate 19, Dikemark
1385 Asker

915 91 405

Åpent i dag kl. 09:00-15:30

<http://www.oslo-uhelseforbidsykehus.no/PUA>

Impressum

BILDER